

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової і спеціальної освіти

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
для здобувачів вищої освіти денної форм навчання

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Ступінь вищої освіти: **магістр**

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: **012 Дошкільна освіта**

Освітньо-професійна програма: **Дошкільна освіта. Початкова освіта**

Запоріжжя – 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Головним завданням кваліфікаційного іспиту з методик початкової освіти є перевірка якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня. Одночасно він має на меті виявлення їх готовності до активної участі у реформуванні початкової школи, пошуку найбільш ефективних методів педагогічної діяльності в умовах переходу до особистісно-орієнтованої парадигми освіти, що передбачає нові підходи до всіх напрямів її здійснення.

Програмою екзамену передбачено його комплексний характер, оскільки він охоплює питання з фахових методик початкового навчання («Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання математичної освітньої галузі», «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»», «Методика навчання технологічної освітньої галузі», «Методика навчання здоров'язбережувальної освітньої галузі», «Методика навчання мистецької освітньої галузі», «Сучасні технології вивчення мовно-літературної освітньої галузі», «Сучасні технології вивчення математичної освітньої галузі», «Сучасні технології вивчення мистецької освітньої галузі», «Інновації в початковій школі»).

У процесі комплексного кваліфікаційного екзамену перевірці підлягають:

- знання про основні вимоги до навчальних досягнень молодших школярів за роками навчання;
- знання нових цілей навчання молодших школярів у процесі вивчення предметних методик в контексті модернізації початкової освіти;
- знання про загальні особливості використання сучасних навчальних методів на різних уроках в початковій школі;
- уміння знайомити учнів з основними поняттями, законами, властивостями і способами дій, що вивчаються в початковому курсі предметних методик за змістовими лініями Державного стандарту загальної початкової освіти та навчити молодших школярів використовувати їх на практиці;
- уміння формувати систему знань, умінь і навичок у різних курсах предметних методик відповідно до результатів навчання за змістовими лініями Державного стандарту загальної початкової освіти;
- комплекс умінь пов'язаний із завданнями вивчення, змісту та особливостей побудови кожного з курсів методик початкового навчання відповідно до вимог Державного стандарту загальної початкової освіти;
- уміння організовувати навчально-виховний процес у початковій школі в умовах здоров'язбереження молодших школярів;
- знання і вміння організації виховної роботи на уроках та в позаурочній діяльності в початковій школі;

- знання та вміння про вимоги до усного і писемного мовлення молодших школярів та критерії оцінювання їх знань, умінь і навичок учнів за різними навчальними предметами початкової школи;
- уміння добирати до різних уроків у початковій школі ефективні засоби, форми і методи навчання;
- уміння формулювати освітні цілі з кожного предмета початкової школи, досягати й оптимально переосмислювати їх під час навчання;
- уміння аналізувати основний методичний апарат підручників та розширювати його завданнями, спрямованими на розвиток логічного мислення, у тестовій формі, диференційованих, на вибір і самооцінку тощо;
- уміння аналізувати методичні посібники з метою виявлення їх доцільності та відповідності рівню засвоєння обов'язкових знань та умінь учнів;
- уміння здійснювати розвиток розумових здібностей молодших школярів на уроках та в позаурочній діяльності;
- уміння оцінювати результати діяльності учнів у відповідності з критеріями навчальних досягнень учнів початкової школи.

Компетентності (за освітньою програмою):

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність працювати з інформацією і знаннями з методик та інноваційних технологій в галузі початкової освіти

ФК 3. Здатність планувати психолого-педагогічну діяльність, усвідомлювати мету та конкретизувати її у завданнях

ФК 4. Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів організації сучасного освітнього простору (в т.ч. інклюзивного простору)

ФК 5. Здатність визначати зміст, основні форми та методи навчально-виховної роботи.

ФК 11. Здатність застосовувати знання при вирішенні складних задач і проблем у процесі навчання або у професійній діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.

ФК 12. Здатність до моделювання уроків за різними навчальними технологіями, використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах.

ФК 13. Здатність планувати, аналізувати і проводити навчально-виховну діяльність, спрямовану на розвиток особистості в початкових закладах освіти.

ФК 14. Здатність ефективного використанні наявних та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси

ФК 15. Здатність користуватися науковою, навчально-методичною та довідковою літературою з актуальних питань сучасної початкової школи.

ФК 17. Здатність до організації взаємодії з профільними фахівцями щодо планування освітнього процесу

ФК 18. Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня

ФК 19. Здатність до здійснення освітнього процесу

ФК 20. Здатність до використання в освітньому процесі системи теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти

ФК 21. Здатність до використання у освітньому процесі методик навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти в інклюзивному класі

ФК 22. Здатність до організації взаємодії з батьками в різних формах

ФК 23. Здатність до створення безпечних, та психологічно комфортних умов освітнього процесу

ФК 24. Здатність до створення здоров'язберезувального освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів

ФК 25. Здатність до врахування при створенні освітнього середовища індивідуальних потреб учнів, в тому числі обдарованих дітей, дітей, які мають особливі освітні потреби

Програмні результати навчання

ПРН 1. Наполегливо досягати поставленої мети, прагнути до постійної та систематичної роботи, спрямованої на вдосконалення професійно-педагогічної майстерності та якісно виконувати роботу у професійній сфері.

ПРН 2. Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною мовою.

ПРН 3. Грамотно розробляти матеріали занять та їх викладати відповідно

до вимог початкової школи.

ПРН 4. Використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання.

ПРН 6. Впроваджувати прийоми мотивації, самомотивації на шляху до досягнення спільної мети, виявляти вміння адаптувати свою поведінку до прийняття системи цінностей іншого.

ПРН 7. Бути творчою та креативною особистістю, підвищувати рівень педагогічної культури.

ПРН 8. Працювати нетрадиційно, усувати формалізм і одноманітність у роботі.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички в професійно-педагогічній діяльності.

ПРН 10. Користуватися сучасними педагогічними технологіями при підготовці і проведенні навчально-виховного процесу початкової школи.

ПРН 11. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 12. Застосовувати знання при вирішенні складних задач і проблем у процесі навчання або у професійній діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.

ПРН 16. Володіти новими інноваційними технологіями у професійній сфері.

ПРН 17. Здатність застосовувати сучасні підходи до навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів під час планування освітнього процесу

ПРН 19. Проектувати програми спільної діяльності учня й учителя на уроках у початковій школі в умовах упровадження нових педагогічних технологій.

ПРН 20. Застосовувати знання при вирішенні складних задач і проблем у процесі навчання або у професійній діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ПРН 22. Використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах.

ПРН 24. Здатність до організації освітнього процесу з використанням сучасних педагогічних технологій інклюзивної освіти.

ПРН 25. Здатність реалізовувати сучасні методики навчання освітніх галузей, передбачених Державним стандартом початкової освіти, під час проектування уроку

ПРН 27. Реалізовувати сучасні методики навчання освітніх галузей, передбачених Державним стандартом початкової освіти, під час проектування

уроку в інклюзивних класах

ПРН 28. Здатність організувати та залучати учасників освітнього процесу до створення здоров'язбережувального освітнього середовища, середовища, яке зорієнтоване на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінок дозволяють зробити висновок відносно рівня підготовки випускника університету та відповідності його майбутній спеціальності. При цьому виявляються обсяг знань, їх системність, рівень засвоєння, вміння застосовувати при виконанні практичних завдань.

Рівень підготовки фахівців визначається середнім балом, який складається на основі оцінювання знань випускника з педагогіки, психології та методик початкової освіти та сформованості вмінь практичного застосування знань.

Підсумковим контролем атестації є екзамен, де здобувач вищої освіти має набрати максимальну кількість балів – 100. Форма проведення екзамену – письмова, білети містять 100 тестів.

Кожен тест оцінюється в один бал. Сума складає 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	

ПРОГРАМА МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Методика викладання української мови як педагогічна наука
Методика викладання мови – педагогічна наука. Форми наукових досліджень.

Наукові основи методики початкового навчання: психолого-педагогічні основи початкового навчання рідної мови; мовознавчі й літературознавчі відомості в методиці викладання мови. Принципи, методи і прийоми методики викладання рідної мови.

Тема 2. Наукові основи методики навчання грамоти

Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей дітей. Лінгвістичні і психолого-педагогічні засади методики навчання грамоти. Звукова система української мови у взаємозв'язку з графічною. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма.

Тема 3. Методи навчання грамоти

Методи навчання грамоти, їх класифікація. Короткий історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Звуковий аналітико-синтетичний метод К.Д.Ушинського та удосконалення цього методу вченими-методистами. Основні періоди та етапи навчання грамоти за сучасним звуковим аналітико-синтетичним методом.

Тема 4. Добукварний період навчання грамоти

Основні навчально-виховні завдання добукварного періоду. Розвиток усного мовлення – провідний принцип і мета роботи в добукварний період. Види вправ з розвитку мовлення та мислення.

Методика формування в учнів уявлень про *слово, речення, розповідь*. Методика ознайомлення учнів з фонетичними уявленнями. Методика паралельного застосування прийомів звукового аналізу та звукового синтезу. Моделювання і конструювання звукової та складової будови слів. Прийоми активізації словникового запасу першокласників. Методика ознайомлення учнів з технічними та гігієнічними вимогами успішного формування та розвитку навичок письма. Система підготовчих вправ з письма. Зміст, структура і методика уроків мови в добукварний період.

Тема 5. Букварний період

Етапи букварного періоду та завдання кожного з них. Принцип частотності порядку вивчення букв на сторінках Букваря. Методика ознайомлення учнів з новими буквами та звуками, що їх позначають, з алфавітними назвами літер. Прийоми навчання складового читання.

Види аналітико-синтетичних вправ у букварний період, методика їх проведення. Методика ознайомлення учнів з різними способами позначення

м'якості приголосних. Прийоми розкриття звукового значення букв Я, Ю, Є, Ї, Щ та буквосполучень ДЖ, ДЗ.

Принципи побудови тематичних розворотів сторінок Букваря. Способи та види читання, прийоми їх розвитку. Прийоми удосконалення мовлення та мислення учнів на змісті навчання, вміщеному в Букварі. Прийоми роботи над предметними та сюжетними малюнками, спрямовані на уточнення і збагачення словникового запасу учнів. Методика проведення словникових та словниково-логічних вправ у букварний період. Прийоми пояснення слів, виразів. Методика роботи над багатозначними словами, синонімами, антонімами, фразеологізмами, прислів'ями, загадками, скоромовками, наявними у змісті навчання на сторінках Букваря. Прийоми вироблення в учнів умінь слухати вірші, розповідь, читання учителя, учнів.

Методика роботи над формуванням та удосконаленням умінь відповідати на запитання, будувати речення за опорними словами, за завданням учителя. Прийоми розвитку творчих здібностей, пізнавального інтересу, пізнавальної діяльності, пізнавальної самостійності в роботі над вивченням звуків та букв на їх позначення.

Методика проведення пропедевтичної роботи над будовою слова, походженням слів, частинами мови, їх граматичними ознаками, елементами синтаксису та пунктуації. Методика навчання письма в букварний період.

Психолого-дидактичні вимоги до навчання письма. Методика навчання учнів писати нову букву, здійснювати її поєднання в складах, словах. Писати слова, речення. Методика виконання вправ на уроках письма в букварний період навчання грамоти. Основні завдання букварного періоду навчання грамоти. Методика використання додаткової літератури на уроках навчання грамоти. Програмні вимоги щодо обсягу знань, умінь та навичок, якими повинні оволодіти учні на кінець букварного періоду навчання грамоти.

Тема 6. Методика розвитку мовлення

Основні методи і прийоми формування в учнів початкових класів елементарних уявлень про мову як знакову систему: про виникнення мов світу; про основні функції мови: про мовлення як мову в дії, в спілкуванні між людьми; про діалогічне та монологічне мовлення; етику мовлення, форми мовлення.

Значення і завдання розвитку усного мовлення. Види вправ з розвитку усного мовлення. Прийоми розвитку етики мовленнєвої поведінки. Прийоми виховання в учнів умінь стежити за розвитком думки, виділяти найбільш вагомі слова для відповіді, зауваження, пропозиції, міркування. Завдання і прийоми розвитку усного монологічного мовлення. Види навчальних монологів. Методика формування в учнів уявлення про текст, його тему, основну думку, будову, засоби зв'язку речень у тексті. Прийоми ознайомлення учнів з типами текстів: розповідь, опис, міркування. Прийоми формування в учнів уявлень про стилі українського

мовлення. Прийоми розвитку уміння добирати мовні засоби для стилістично диференційованих висловлювань. Прийоми формування стилістичних умінь та навичок, методика реалізації їх у практичній діяльності молодших школярів.

Тема 7. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні

Переказ як складова частина системи розвитку мовлення молодших школярів. Класифікація переказів за дидактичною метою, типом мовлення, докладністю передачі змісту, місцем виконання. Методика поетапної підготовки до усного та писемного переказу текстів. Прийоми підготовки до написання переказу. Шляхи підвищення самостійності та творчої активності учнів у роботі над переказами різних типів.

Тема 8. Лексичний рівень роботи з розвитку мовлення

Твір як складова частина системи розвитку мовлення. Класифікація творів за джерелом матеріалу, жанрами, місцем виконання, ступенем участі учнів у складанні тексту, розміром, метою виконання. Прийоми підготовки учнів до складання плану. Прийоми використання опорної групи лексики для написання твору. Методика аналізу учнівських робіт. Мовні помилки, шляхи їх подолання, критерії і норми оцінювання учнівських творів, переказів.

Тема 9. Методика роботи над словосполученням і реченням

Методика роботи над словосполученням та реченням. Прийоми розвитку умінь правильно виділяти словосполучення як лексико-граматичну єдність з речення та самостійне будувати їх. Методика роботи над типовими помилками у побудові словосполучень, шляхи запобігання їх, виправлення, подання. Методи та прийоми, які забезпечують систему роботи над елементами синтаксису та пунктуації. Методика розкриття понять: *словосполучення, речення, член речення, основи речення, підмет, присудок, головні, другорядні, однорідні члени речення, розділові знаки в реченні*.

Прийоми навчання учнів встановлювати смисловий та граматичний зв'язок між словами в реченні. Методика синтаксичного розбору речення. Методика удосконалення умінь будувати речення різні за метою висловлювання – розповідні, питальні, спонукальні. Прийоми формування в учнів умінь виділяти логічний наголос у реченні відповідно до мети висловлювання.

Тема 10. Рівень тексту в розвитку мовлення молодших школярів

Методика роботи над виробленням практичних умінь будувати речення з однорідними членами та з уживанням сполучників. Методика роботи над конструктивними та творчими вправами. Прийоми вироблення уміння складати речення з епітетами, метафорою, порівнянням (без ознайомлення з термінами), з відносно закінченою думкою. Стилiстичні помилки в побудові речень, шляхи їхнього подолання, методика роботи над ними.

Тема 11. Зміст предмета «Читання (літературне читання)» та його методична

реалізація на уроках у 2-4 класах

Історичні передумови започаткування літературної освіти в початковій школі. Літературне читання як навчальний предмет. сутність і змістові лінії літературної освіти. Коло читання. Принципи визначення змісту читання. Літературний розвиток учнів на уроках читання. Мовленнєвий розвиток учнів на уроках читання. Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.

Методика проведення голосного та мовчазного читання. Співвідношення цих двох видів читання в початкових класах.

Прийоми розвитку та удосконалення якостей читання. Критерії виявлення свідомого читання. Прийоми роботи, спрямовані на усвідомлення змісту прочитаного. Вимоги до правильного читання, умови його забезпечення. Прийоми запобігання типовим помилкам та методика виправлення їх у роботі над літературними жанрами. Прийоми удосконалення швидкості читання, критерії його вимірювання та умови розвитку. Прийоми формування та удосконалення виразного читання, дидактичні умови його забезпечення. Етапи роботи над художнім твором. Основні завдання етапу первинного та вторинного синтезу. Етап глибокого аналізу творів, його основні завдання.

Прийоми розвитку пізнавального інтересу на уроках читання у роботі над різноманітними літературними жанрами (художнє оповідання, казка, вірш, байка, науково-популярна стаття, нарис, усна народна творчість). Прийоми розвитку логічного мислення на уроках читання. Методика розвитку творчих здібностей молодших школярів у роботі над літературними жанрами.

Методика розвитку у дітей умінь ставити запитання, спрямовані на встановлення причинно-наслідкових зв'язків у розвитку сюжету, мотивів поведінки, дій, переживань героїв, їхніх головних рис характеру; розкриття композиції твору. Аналіз зображувальних засобів і особливостей мови персонажів у єдності з розкриттям змісту та оцінкою поведінки героїв; з'ясування ставлення авторів до зображених подій у творі. Види, прийоми роботи, що передують читанню літературних творів для підготовки учнів до їх сприймання. Методика проведення словникової роботи, прийоми розкриття лексичного значення слів.

Прийоми використання народної творчості, вміщеної на сторінках підручників з читання – стосовно змісту виучуваного тексту. Методика опрацювання тексту за планом.

Тема. 12 Методика позакласного читання

Завдання і організація позакласного читання в початкових класах. Форми керівництва позакласним читанням. Три етапи формування читацької самостійності учнів, завдання кожного з них. Види уроків позакласного читання, їх зміст та основні завдання. Облік і оцінка знань з позакласного читання.

Тема 13. Методика вивчення мовної теорії

Прийоми збагачення активного словникового запасу учнів. Методика використання міжпредметного змісту навчання на уроках рідної мови. Прийоми одночасного ознайомлення з лексикологічними відомостями та лексичним значенням слова. Прийоми практичного ознайомлення молодших школярів з найбільш вживаними синонімами, антонімами, багатозначними словами, поширеними омонімами, фразеологічними одиницями. Види лексичних вправ, методика їх виконання. Методика організації позакласної роботи з мови в початкових класах, спрямованої на розвиток образного мовлення. Види позакласної роботи, методика її проведення.

Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початкових класах. Класифікація методів. Вправи як метод. Методика укладання та виконання вправ за змістом навчального матеріалу та характером розумових операцій. Прийоми розвитку пізнавального інтересу до уроків мови, пізнавальних потреб, діяльності, самостійності. Типи, структура, методика уроків мови в початкових класах. Методика їх проведення відповідно до вимог сучасної школи.

Методика вивчення фонетики в тісному взаємозв'язку з орфоепією та графікою. Методика повторення фонетичних знань, набутих учнями в період навчання грамоти. Методика розкриття взаємозв'язку в знаннях фонетики та графіки, орфоепії та орфографії. Прийоми, які активізують розумову діяльність молодших школярів у роботі над фонетичним матеріалом.

Методика опрацювання орфографічних правил, дидактичні умови їх засвоєння. Види орфографічних вправ, методика їх проведення. Диктанти, їх види, методика проведення, оцінювання. Методика опрацювання помилок, виявлених у диктантах. Облік помилок, методика роботи над їх подоланням. Методика використання різних видів наочності, роздаткового матеріалу, диференційованих завдань у роботі над вивченням орфографії.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Предмет і завдання методики початкового навчання математики. Методика викладання математики та інші науки

Предмет методики вивчення математики в початкових класах. Історичний розвиток математики. Зародження методики викладання математики як педагогічної науки. Зміст вивчення методики викладання математики. Зв'язок методики вивчення математики з іншими науками.

Тема 2. Початковий курс математики як навчальний предмет

Освітні, виховні й розвивальні завдання навчання математики в початкових класах школи. Зміст початкового курсу математики. Аналіз програми з математики для початкових класів. Арифметика цілих невід'ємних чисел: а) підготовчий (дочисловий) період; б) вивчення чисел першого десятка; в) вивчення чисел в

межах сотні; г) вивчення чисел в межах тисячі; д) вивчення багатоцифрових чисел. Побудова початкового курсу математики. Аналіз інших тем програми: величини, алгебраїчний та геометричний матеріал, текстові задачі в початковому курсі математики. Взаємозв'язок вивчення арифметичного, алгебраїчного та геометричного матеріалу, зв'язок вивчення елементів теорії з формуванням умінь та навичок.

Тема 3. Методи наукових досліджень. Наступність у навчанні математики між дитячим садком, початковою школою та 5-6 класами

Методи наукового дослідження, що застосовуються в процесі розробки методики викладання початкового курсу математики: а) загальнонаукові методи; б) конкретно-наукові методи. Практична направленість курсу. Математична підготовка дітей у дитячому садку. Послідовність у навчанні між I-IV та V-VI класами.

Тема 4. Методи навчання математики в початкових класах

Класифікація методів навчання. Використання різноманітних методів у початковому курсі математики. Зв'язок методів навчання з цілями, змістом, засобами та організаційними формами навчання. Залежність вибору метода навчання від конкретної дидактичної задачі, особливості змісту навчального матеріалу, від використовуваних засобів навчання, організаційних форм навчання математики молодших школярів, від вікових особливостей учнів.

Тема 5. Державний стандарт початкової загальної освіти. Характеристика математичної освітньої галузі

Організація навчання математики в початковій школі. Складові Типового навчального плану. Математична освітня галузь у Державному стандарті 2018 року Зміни у Державному стандарті 2019 року. Змістові лінії математичної освітньої галузі.

Тема 6. Засоби навчання математики в початкових класах

Комплекс навчально-методичних посібників для вчителя і учнів у НУШ. Їх призначення, особливості та методика використання. Підручник як основний засіб навчання математики в початкових класах. Особливості змісту, будови, оформлення стабільного та альтернативних підручників з математики для початкових класів, які працюють за освітньою програмою під керівництвом О.Я Савченко та Р.Б. Шияна. Оснащення, матеріальне забезпечення навчального процесу. Класифікація засобів навчання математики. Інструменти, моделі, прилади, таблиці, технічні засоби навчання на уроках математики. Педагогічні вимоги до засобів наочності. Реалізація принципу наочності у навчанні математики першокласників. Основні види наочних посібників. Дидактичні матеріали.

Тема 7. Форми навчання учнів математики на уроці

Історична довідка. Форми організації навчання учнів математики на уроці: а) колективна форма роботи; б) індивідуальна самостійна робота; в) групові форми роботи. Способи і види диференціації: а) індивідуалізація вимог до спільного завдання; б) індивідуальна допомога; в) спрощення одного з двох варіантів самостійної роботи.

Тема 8. Організація навчання математики в початкових класах

Урок математики та його особливості в умовах Нової української школи. Система уроків. Структура комбінованого уроку математики в 1 класі НУШ. Характеристика структурних частин уроку математики у початкових класах.

Тема 9. Вимоги до сучасного уроку математики

Визначення поняття «сучасний урок». Структура сучасного уроку. Вимоги до сучасного уроку: а) різні системи вимог до уроку; б) дидактичні вимоги до сучасного уроку; в) психологічні вимоги до уроку; г) організація пізнавальної діяльності учнів; д) організованість учнів; е) врахування вікових особливостей учнів; є) вимоги до техніки проведення уроку. Реалізація вимог до сучасного уроку математики.

Тема 10. Підготовка вчителя до уроку; ознайомлення з навчальними планами; складання календарного плану; написання конспекту уроку

Система уроків. Підготовка вчителя до уроку. Відбір змісту, вибір методів, засобів та організаційних форм навчання (індивідуальних, групових, колективних) відповідно до освітніх, задач даного уроку, загальних очікуваних результатів (ЗОР) та конкретних очікуваних результатів (КОР).

Тема 11. Огляд інших різновидів уроків математики в початкових класах

Урок закріплення та узагальнення знань і вмінь. Урок засвоєння нового матеріалу. Урок перевірки та контролю результатів навчання.

Тема 12. Особливості проведення уроків математики з дітьми шестирічного віку. Використання ігрових форм

Психолого-педагогічні особливості шестирічних дітей. Особливості уроку математики в 1 класі НУШ. Робота з основним підручником та альтернативними. Теорія поетапного формування розумових дій. Дидактична гра на уроці математики.

Тема 13. Загальні питання методики навчання розв'язуванню текстових задач

Роль і місце задач у початковому курсі математики. Поняття «арифметична» задача. Арифметична задача, її види. Система текстових задач в курсі математики початкових класів. Загальні прийоми роботи над задачами. Структура сюжетної задачі. Ступені у навчанні розв'язуванню задач. Етапи в роботі над задачею. Методика навчання розв'язуванню простих та складених задач.

Тема 14. Методика формування загального вміння розв'язувати задачі

Функції текстових задач у навчанні молодших школярів. Наочність при

навчанні розв'язування простих та складених задач. Відпрацювання загальних прийомів роботи над задачами. Мета розв'язування сюжетних задач в початковій школі. Формування загального вміння розв'язувати задачі. Методика ознайомлення з поняттям «задача». Методика навчання першокласників складання короткого запису.

Тема 15. Класифікація простих задач. Методика навчання розв'язуванню простих задач

Класифікація простих задач: а) задачі, під час розв'язування яких діти засвоюють конкретний зміст кожної з арифметичних дій; б) задачі, під час розв'язування яких учні засвоюють зв'язок між компонентами і результатами арифметичних дій; в) задачі, під час розв'язування яких розкривають новий зміст арифметичних дій. Культура запису розв'язань задач.

Тема 16. Система формування навички розв'язування простих задач в курсі початкової школи

Формування поняття про задачу та етапи її розв'язування. Методика роботи над простими задачами, які розкривають конкретний зміст арифметичних дій. Методика роботи над простими задачами, які розкривають зв'язок між компонентами і результатами арифметичних дій. Методика роботи над простими задачами, пов'язаними з поняттям різниці і кратного відношення.

Тема 17. Розвиток уявлень учнів про складену задачу і процес її розв'язування. Методика розв'язування складених задач

Зміст і методика підготовчої роботи до введення задач на дві дії: постановка запитання до даної умови; складання задачі за виразом; розв'язання двох послідовних простих задач; задачі із зайвими числовими даними; задачі з числовими даними, яких бракує; задачі з двома запитаннями.

Ознайомлення із поняттям складена задача та процесом її розв'язування. Формування поняття про складену задачу: підведення під поняття «складена задача»; виведення наслідків з того, що задача складена.

Ознайомлення зі складеною задачею і формування умінь розв'язувати складені задачі. Методика роботи над задачами, пов'язаними з пропорційними величинами: а) задачі на знаходження четвертого пропорційного.

Тема 18. Методика формування умінь розв'язувати типові складені задачі

Ознайомлення зі складеною задачею і формування умінь розв'язувати складені задачі. Методика роботи над задачами, пов'язаними з пропорційними величинами: б) задачі на пропорційне ділення; в) задачі на знаходження невідомих за двома різницями; г) задачі на знаходження середнього арифметичного; д) задачі, пов'язані з рухом.

Тема 19. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі. Розвиток молодших школярів у процесі навчання математики

Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі: а) повторне розв'язування задач; б) зміна елементів задачі; в) розв'язування задач різними способами; г) складання виразів за умовою задачі; д) складання задач.

Розвиток молодших школярів у процесі навчання математики: а) аналіз і синтез; б) прийом порівняння; в) прийом класифікації; г) прийом аналогії; д) прийом узагальнення; е) способи обґрунтування істинності суджень; є) взаємозв'язок логічного та алгоритмічного мислення школярів.

Тема 20. Роль задач з логічним навантаженням, на кмітливість для розвитку інтересу до математики

Цікаві задачі та задачі з логічним навантаженням в курсі математики 1-го класу. Цікаві завдання та задачі з логічним навантаженням на уроках математики у 2-му класі. Нестандартні задачі для учнів 3-го класу. Нестандартні задачі на уроках математики у 4-му класі.

Тема 21. Методика навчання молодших школярів у дочисловий період

Зміст матеріалу доцифрового періоду. Методика його вивчення. Наочні посібники і дидактичний матеріал. Властивості і відношення між предметами (ознаки і властивості об'єктів, спільні й відмінні ознаки, істотні ознаки, ознаки предметів: форма, колір, розмір, властивості, що відносяться до поняття «величина», прийом розумової діяльності порівняння). Взаємне розташування предметів в просторі. Практичні вправи з сукупностями (об'єднання у сукупність і виділення групи предметів із сукупності, класифікація). Лічба предметів (кількісна й порядкова). Порядкові відношення: «стояти перед», «знаходитися після», «прямувати за»; порядкові відношення чисел.

Тема 22. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел у межах 10. Число 0

Результати вивчення теми. Наочні посібники і дидактичний матеріал.

Методика формування поняття про натуральне число. Мета вивчення нумерації в межах 10. Методика вивчення основних питань нумерації в межах 10: а) утворення числа, як кількісної характеристики класу кінцевих еквівалентних множин: додаванням (відніманням) одиниці, розв'язуванням задач за допомогою ілюстрацій, вимірюванням і кресленням відрізків; б) послідовність формування поняття про кожне число першого десятка: ознайомлення з числом і відповідною цифрою, порівняння чисел різними способами, вивчення складу чисел. Методика ознайомлення із числом 0.

Навчання написанню цифри, яка позначає на письмі дане число.

Тема 23. Методика вивчення табличного додавання і віднімання в межах 10

Результати вивчення теми. Наочні посібники та дидактичний матеріал.

Послідовність вивчення додавання і віднімання в межах 10 за методичною системою М.В. Богдановича. Підготовча робота. Конкретний зміст арифметичних

дій додавання і віднімання. Додавання і віднімання за числовим променем. Назва компонентів і результату арифметичної дії додавання. Переставна властивість дії додавання. Взаємозв'язок між діями додавання і віднімання. Знаходження невідомого доданка. Назви компонентів і результату дії віднімання. Правила знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника.

Методика складання таблиць додавання і віднімання. Зміна суми в залежності від зміни першого доданка. Зміна різниці в залежності від зміни зменшуваного. Збільшення чи зменшення числа на кілька одиниць. Різницеве порівняння чисел. Усна лічба на уроках математики.

Тема 24. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел у межах 100. Нумерація чисел 11-20.

Причини виділення другого десятка в окремий концентр. Порядок вивчення теми. Наочні посібники і дидактичний матеріал для вивчення даної теми.

Формування поняття про десяток, як складену лічильну одиницю: лічба пар, трійок, ..., п'ятків предметів; утворення десятка; лічба десятками; порівняння чисел, отриманих при лічбі десятками; додавання та віднімання чисел, отриманих при лічбі десятками; поняття про одноцифрові і двоцифрові числа; з'ясування значення цифр в запису двоцифрового числа; порівняння круглих чисел; додавання і віднімання круглих чисел.

Нумерація чисел 11-20. Усна нумерація чисел: читання, способи одержання чисел, порядок прямування чисел першої сотні в натуральному ряді, десятковий склад числа, назви розрядів, порівняння чисел. Письмова нумерація чисел: запис чисел, подання числа у вигляді суми десятків та одиниць.

Додавання та віднімання на підставі нумерації чисел (додавання та віднімання числа 1; додавання до круглих десятків кількох одиниць, віднімання з двоцифрового числа його одиниць або його десятків).

Тема 25. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел у межах 100. Нумерація чисел 21-100 (продовження)

Нумерація чисел 21-100. Усна нумерація двоцифрових чисел: одержання чисел, читання чисел, послідовність чисел в межах 100 у натуральному ряді, спосіб утворення чисел.

Нумерація чисел 21-100. Письмова нумерація: запис чисел у межах 100, запис числа у вигляді суми розрядних доданків, порівняння чисел.

Випадки додавання і віднімання на підставі нумерації чисел: додавання та віднімання числа 1; додавання до круглих десятків кількох одиниць, віднімання із числа його десятків або його одиниць; додавання і віднімання на підставі десяткового складу числа.

Тема 26. Методика вивчення арифметичних дій додавання і віднімання в межах 100

Порядок вивчення теми. Результати вивчення даної теми. Додавання та віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд: а) загальний прийом усного додавання: порозрядне додавання; послідовне додавання; б) окремі випадки додавання: додавання розрядного числа до двоцифрового; додавання одноцифрового числа до двоцифрового; в) загальний прийом усного віднімання: порозрядне віднімання; послідовне віднімання; г) окремі випадки віднімання: віднімання розрядного числа від двоцифрового; віднімання одноцифрового числа від двоцифрового. Додавання та віднімання чисел в межах 100 з переходом через розряд: а) прийоми додавання і віднімання чисел із переходом через десятку у межах 20: додавання і віднімання частинами (на підставі правила додавання суми до числа та віднімання суми від числа); додавання на основі переставного закону цієї дії; віднімання на основі взаємозв'язку дій додавання і віднімання; віднімання числа від суми; прийом округлення.

Тема 27. Методика вивчення арифметичних дій додавання і віднімання в межах 100 (продовження). Методика вивчення арифметичних дій множення і ділення в межах 100

Додавання та віднімання чисел в межах 100 з переходом через розряд:

а) таблиці додавання і віднімання: таблиці додавання і віднімання одноцифрових чисел з переходом через десятку; залежність результату від зміни одного з компонентів при сталому іншому компоненті; прийом округлення; перевірка правильності виконання дій додавання і віднімання;

б) усне додавання й віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд: додавання: загальний випадок, окремі випадки; віднімання: загальний випадок, окремі випадки.

Методика вивчення табличного множення і ділення. Формування поняття про конкретний зміст арифметичних дій множення та ділення. Назви компонентів та результатів дій множення та ділення. Переставний закон множення. Взаємозв'язок арифметичних дій множення та ділення. Методика складання таблиць множення та ділення. Система завдань із запам'ятовування табличних результатів.

Тема 28. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел в межах 1000

Підготовча робота до вивчення нумерації трицифрових чисел. Методика вивчення усної нумерації: лічба чисел в межах 199; утворення числа 200 і назви чисел третього розряду; утворення трицифрових чисел із сотень, десятків і одиниць. Методика вивчення письмової нумерації: читання чисел, записаних в нумераційній таблиці; запис чисел у нумераційну таблицю; запис і читання чисел без таблиці; визначення числа сотень і десятків у трицифрових числах. Різні способи порівняння трицифрових чисел. Додавання й віднімання трицифрових чисел, що пов'язані з вивченням нумерації. Перевірка рівня засвоєння учнями нумерації трицифрових чисел.

Тема 29. Методика вивчення додавання і віднімання в межах 1000. Письмове множення й ділення в межах тисячі. Методика вивчення позатабличного множення і ділення в межах 1000

Порядок вивчення теми. Усне додавання і віднімання трицифрових чисел без переходу через розряд. Письмові прийоми додавання і віднімання в концентрі «Тисяча». Письмове множення і ділення в межах тисячі. Методика множення і ділення натуральних та іменованих чисел у концентрі «Тисяча».

Множення і ділення з числами 0, 1, 10, 100. Множення і ділення розрядних чисел на одноцифрове число. Ділення числа на добуток. Ділення виду $80:20$, $600:30$. Множення суми на число і числа на суму. Множення виду $24 \cdot 3$, $4 \cdot 21$, $320 \cdot 3$. Ділення суми на число. Ділення виду $39:3$, $72:6$. Перевірка ділення і множення. Ділення виду $64:16$, $125:25$. Ділення з остачею (табличні випадки).

Тема 30. Методика вивчення усної та письмової нумерації багатоцифрових чисел

Підготовча робота до вивчення нумерації багатоцифрових чисел. Причини виділення нумерації багатоцифрових чисел в окремий концентр. Засоби наочності. Усна і письмова нумерація. Десятковий склад числа. Порівняння багатоцифрових чисел. Принцип утворення чисел: чотирицифрових; п'ятицифрових; шестицифрових. Поняття класу і розряду. Розрядне число. Порівняння багатоцифрових чисел. Десятковий склад числа. Десяткова система числення.

Тема 31. Методика вивчення додавання і віднімання багатоцифрових чисел. Методика вивчення письмового множення і ділення багатоцифрових чисел

Компетентності, якими повинні оволодіти учні під час вивчення даної теми. Послідовність вивчення теми. Письмове додавання і віднімання абстрактних чисел. Методика додавання та віднімання іменованих чисел у концентрі «Багатоцифрові числа».

Порядок вивчення теми. Методика вивчення множення багатоцифрових чисел на одноцифрове: а) підготовча робота до введення прийому письмового множення; б) ознайомлення з письмовим прийомом множення; в) множення багатоцифрових чисел, які містять нуль в середині запису; г) множення чисел, що закінчуються нулями.

Методика вивчення ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове число: а) підготовча робота до введення прийому письмового ділення; б) ділення, коли число одиниць вищого розряду менше за дільник та в запису частки немає нулів; в) випадки ділення на, коли в запису частки зустрічаються нулі.

Усне множення і ділення на розрядну одиницю: а) множення на числа, які закінчуються нулями; б) випадки множення чисел, що закінчуються нулями.

Ознайомлення з письмовим прийомом множення на двоцифрове число. Множення на трицифрове число.

Методика вивчення ділення багатоцифрових чисел на двоцифрове число: а) випадки ділення на круглі числа; б) ознайомлення з письмовим діленням на круглі числа; в) ділення трицифрового числа на двоцифрове, коли в частці одна цифра; г) ділення трицифрового числа на двоцифрове, коли в частці дві цифри; д) випадки ділення п'яти-, шестицифрових чисел, що закінчуються нулями; е) ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові, коли в середині частки 0.

Письмове ділення багатоцифрового числа на трицифрове. Методика множення і ділення натуральних та іменованих чисел у концентрі «Багатоцифрові числа».

Тема 32. Типові помилки учнів при формуванні обчислювальних навичок і методичні прийоми їх попередження та усунення

Обчислювальна діяльність. Етапи формування обчислювальних навичок. Обчислювальні прийоми. Обчислення, які виконують учні початкової школи. Типові помилки учнів при формуванні обчислювальних навичок. Методичні прийоми попередження та усунення помилок.

Тема 33. Методика вивчення арифметичних дій, усних та письмових обчислень

Ознайомлення з арифметичними діями I і II ступеня. Зв'язки між компонентами та результатами дій. Перевірка правильності виконання арифметичних дій. Формування обчислювальних навичок. Вивчення таблиць додавання і множення та відповідних випадків віднімання і ділення. Вивчення алгоритмів письмового виконання арифметичних дій.

Усна лічба на уроках математики. Усні й письмові прийоми додавання та віднімання, що вивчаються в 1-4 класах, відмінності між ними. Особливості поетапного формування обчислювальних навичок. Методика формування усних прийомів табличного додавання та віднімання в концентрі «Десяток» та розділі «Другий десяток». Властивості дій додавання та віднімання. Методика вивчення письмових прийомів додавання. Методика вивчення письмових прийомів віднімання.

Тема 34. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу. Числові вирази, буквені вирази. Рівності й нерівності

Мета та завдання алгебраїчної пропедевтики в початковій школі. Вирази. Числові вирази їх значення. Числові вирази, що не мають змісту. Формування уявлень про числові вирази: а) ознайомлення з найпростішими виразами; б) ознайомлення з виразами із застосуванням дужок; в) вирази на дії I і II ступеня; г) вирази на дії I та II ступеня, де знаходження значень виразів спирається на правила порядку виконання дій. Методика вивчення числових виразів та виразів, які вміщують змінну (буквеними виразами). Тотожні перетворення виразів. Поняття тотожності. Порівняння числових виразів.

Методика вивчення числових рівностей та числових нерівностей.

Тема 35. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу. Нерівності зі змінною.

Рівняння

Сполучний закон додавання. Методика ознайомлення з рівностями й нерівностями. Основні властивості істинних числових рівностей і нерівностей. Найпростіші випадки використання буквеної символіки. Формування уявлень про нерівності зі змінною і їх розв'язування. Множина розв'язків нерівності. Рівносильні нерівності. Методика навчання учнів розв'язувати рівняння. Рівняння з однією змінною. Корінь рівняння. Методика ознайомлення учнів із розв'язуванням задач складанням рівнянь.

Тема 36. Формування уявлень про функціональну залежність

Функціональна пропедевтика в початкових класах. Зв'язки між величинами.

Різні види залежностей між величинами: а) прямопропорційна залежність; б) оберненопропорційна залежність; в) лінійна залежність. Способи задання функціональної залежності між величинами: а) за допомогою таблиці (табличний); б) за допомогою формули (аналітичний); в) опис словами (словесний); г) за допомогою графіка (графічний). Засоби здійснення функціональної пропедевтики.

Тема 37. Методика роботи над геометричним матеріалом в курсі початкової школи

Мета та завдання геометричної пропедевтики у початковій школі. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами (точкою, лінією (прямою, кривою, ламаною), відрізком, променем), їх найпростішими властивостями, знаходженням довжини ламаної. Методика ознайомлення учнів з кутом, многокутниками. Елементарні геометричні побудови. Позначення фігур. Методика ознайомлення учнів з кругом, колом та їх елементами. Методика ознайомлення учнів з периметром многокутника та його обчисленням. Розв'язування задач на обчислення периметру геометричних фігур.

Розвиток просторових зображень та уявлення учнів. Методика формування уявлень учнів про геометричні тіла (куб, кулю, циліндр, конус). Ознайомлення з елементами куба (ребра, вершини, грані) та його розгорткою. Розв'язування задач на розпізнавання фігур, ділення фігур на частини та складання фігур із заданих частин.

Тема 38. Розвиток просторових уявлень молодших школярів

Просторові відношення. Геометричні фігури. Формування просторових уявлень і розвиток уяви учнів.

Основними завданнями вивчення геометричного матеріалу для розвитку просторових уявлень є: а) орієнтування в напрямках руху і в розміщенні предметів відносно самого себе; б) орієнтування в розміщенні частин предмета, розташованого перед суб'єктом; в) визначення положення, в якому знаходиться

один предмет відносно іншого; г) визначення положення предметів відносно певної особи; д) визначення горизонтального, вертикального і похилого положень. Використання ігор для формування просторових уявлень.

Тема 39. Методика вивчення величин та одиниць їх вимірювання

Методика опрацювання величин. Методика вивчення довжини та одиниць її вимірювання: а) ознайомлення із сантиметром і дециметром; б) ознайомлення зі складеними іменованими числами; в) методика вивчення одиниці вимірювання довжини – метра; г) дії над іменованими числами, вираженими мірами довжини (перетворення іменованих чисел, порівняння, додавання і віднімання, множення і ділення); д) ознайомлення з міліметром і кілометром; е) розв'язання задач на вимірювання та обчислення периметра.

Стандартні одиниці довжини. Відомості про їх походження.

Методика вивчення теми «Час та його вимірювання»: а) вивчення одиниць вимірювання часу, пов'язаних з обертанням небесних тіл (2 клас); б) методика навчання дітей користуватися табелем-календарем; в) ознайомлення із годиною, хвилиною, секундою (3 клас); г) методика навчання учнів визначати час за годинником; д) ознайомлення зі століттям (4 клас); е) розв'язування задач на час.

Тема 40. Методика вивчення величин у курсі початкової школи

Площа фігури і її вимірювання. Многокутник, його елементи. Порядок вивчення теми «Площа геометричних фігур»: а) основні питання методики вивчення теми; б) ознайомлення з одиницями вимірювання площі, квадратний сантиметр; в) методика ознайомлення з правилом знаходження площі прямокутника (квадрата); г) уроки ознайомлення учнів з новими одиницями вимірювання площі (дм^2 ; м^2 ; км^2 ; мм^2); д) вимірювання площі палеткою. Задачі на знаходження площі прямокутника, периметра та обернені до них.

Методика вивчення маси та одиниць її вимірювання. Скалярна величина, векторна величина. Швидкість, час, відстань. Методика ознайомлення учнів з величинами, що пов'язані пропорційною залежністю (швидкість, час, відстань; ціна, кількість, вартість; маса 1 предмету, кількість предметів, загальна маса). Методика ознайомлення з місткістю (об'ємом) та одиницею її вимірювання. Зміст поняття вартості. Ознайомлення дітей молодшого шкільного віку з мірами вартості. Навчання розв'язування задач на знаходження тривалості подій. Методика ознайомлення учнів з прикладами залежності між величинами: ціна, кількість, вартість. Використання цих залежностей при розв'язуванні задач.

Тема 41. Методика ознайомлення з частинами. Методика ознайомлення з темою «Дроби»

Формування в учнів наочних уявлень про частини. Половина, третина, чверть. Порівняння частин. Навчання розв'язування задач на знаходження однієї чи кількох частин числа та знаходження числа за його частиною.

Система вивчення дробів. Ознайомлення з поняттями «частини», «дроби». Утворення дробів, їх читання і запис. Чисельник і знаменник дроби. Дріб, як частка двох натуральних чисел. Порівняння дробів. Розв'язування задач на знаходження дроби від числа та числа за його дробом.

Тема 42. Особливості навчання математики в малокомплектній школі

Особливості організації навчання математики в малокомплектній школі. Урок математики: його місце в розкладі, узгодження його з іншими уроками, особливості побудови уроку з урахуванням навчання шестирічних дітей. Значення самостійної роботи на уроках математики у класах-комплектах. Матеріально-технічне забезпечення малокомплектної школи.

Тема 43. Сучасні тенденції розвитку початкової математичної освіти

Стан математичної освіти в початковій школі на сучасному етапі її розвитку. Істотні зміни у змісті математичної освіти, які мають бути враховані під час підготовки майбутніх учителів. Особливості змісту початкової математичної освіти в контексті реалізації ідей розвивального навчання молодших школярів. (гуманізація математичної освіти; інформатизація початкової школи; індивідуалізація та диференціація у навчанні математики молодших школярів; технології навчання математики та інформаційні технології). Сучасні тенденції становлення та розвитку методики викладання математики початкової школи.

Тема 44. Формування компетентностей учнів початкової школи з математики. Вимоги до ведення зошитів. Домашні завдання: організація, керівництво і контроль. Вимоги до домашньої роботи (за віком, обсягом, змістом). Форми перевірки домашньої роботи. Формувальне оцінювання учнів початкової школи

Формування компетентностей учнів початкової школи з математики. Вимоги до ведення зошитів. Домашні завдання: організація, керівництво і контроль. Вимоги до домашньої роботи (за віком, обсягом, змістом). Форми перевірки домашньої роботи. Формувальне оцінювання у 1-2 і 3-4 класах.

Тема 45. Виховна робота на уроці математики в початкових класах. Робота з математики у позаурочний час. Позакласна робота з учнями початкових класів. Види позакласної роботи та вимоги до сценарію позакласного заходу

Виховна ефективність уроку математики. Планові та стихійно-причинні виховні моменти на уроках математики.

Позакласна робота з математики. Спостереження та аналіз уроку. Аналіз позакласного заходу. Вимоги до конспекту уроку та позакласного заходу.

Тема 46. Історичний огляд розвитку методики викладання математики

Перспективи подальшого розвитку і вдосконалення методики навчання математичної освітньої галузі.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ

«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

МОДУЛЬ 1. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Історія методики вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі.

Історичні та економічні умови, які сприяли введенню природничої освітньої галузі в початкову школу. Етапи формування методики викладання природничої освітньої галузі, наступність у наукових розробках вчених-методистів. Сучасний етап розвитку природничої освіти.

Тема 2. Теоретичні питання методики навчання природничої освітньої галузі в школі.

Сучасне розвивальне навчання природничої освітньої галузі в початковій школі. Наступність природничо-наукової освіти в системі «дошкільний заклад – початкова школа». Природа рідного краю – об'єкт для формування екологічної культури учня початкових класів.

Тема 3. Сучасні програми з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Аналіз сучасних програм з природничої освітньої галузі для початкової школи. Значення спадщини вчених-методистів для створення сучасних програм з природничої освітньої галузі.

Тема 4. Формування та розвиток природничих уявлень та понять в початковій школі.

Характеристика уявлень та понять, які формуються згідно з природничою освітньою галуззю. Методика формування природничих уявлень та понять.

Тема 5. Матеріальна база вивчення освітньої галузі «Природознавство»

Призначення пришкільної ділянки школи. Куточок живої природи в кабінеті початкових класів. Організація екологічної стежини в сучасній школі.

Тема 6. Засоби навчання природничої освітньої галузі

Сучасні засоби навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Особливості використання засобів навчання залежно від класу початкової школи.

Тема 7. Методи та методичні прийоми навчання природничої освітньої галузі.

Активні методи та методичні прийоми в 1-2 класах на уроках курсу «Я досліджую світ». Методи та методичні прийоми придатні для розвитку мислення дітей на уроках з природознавчим змістом у 3-4 класах.

Тема 8. Форми організації навчання в початковій школі.

Урок основна форма навчання. Основні вимоги для сучасного уроку. Творча діяльність у процесі навчання природничої освітньої галузі початковій школі.

Тема 9. Експерсії з природничої освітньої галузі.

Особливості планування екскурсій відповідно з природничої освітньої галузі, їх тематика та методика проведення. Краєзнавчий принцип в організації проведення екскурсій.

Тема 10. Особливості вивчення природничої освітньої галузі.

Особливості ознайомлення з навколишнім світом учнів 1-2 класу та учнів 3-4 класу відповідно до програми «Я досліджую світ. Наступність вивчення природи в дошкільних закладах та в початковій школі.

Тема 11. Методика навчання основам екологічних знань в початковій школі. Екологічна освіта в початковій школі в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Методи та форми навчання основам екологічних знань відповідно до віку учнів початкової школи. Створення екологічного кабінету в початковій школі.

МОДУЛЬ 2. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ОСНОВ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Тема 1. Навчально-дослідна ділянка початкових класів.

Екологічний підхід до вирощування рослин. Екологічні умови використання ґрунту та проведення агротехнічних заходів. Проведення дослідів та спостережень за рослинами.

Тема 2. Екологічні умови вирощування рослин на навчально-дослідній ділянці та на квітнику.

Основні екологічні фактори життєдіяльності рослин. Сезонні роботи на ділянці та на квітнику. Проведення фенологічних спостережень. Методика ознайомлення учнів з ростом та розвитком рослин на ділянці.

Тема 3. Особливості складу польових та овочевих рослин на пришкольній ділянці початкових класів.

Морфологічні та біологічні ознаки, сорти. Методика ознайомлення учнів з цими рослинами.

Тема 4. Квіти в школі.

Морфологічні та біологічні ознаки, особливості вирощування та догляду. Екологічні фактори життєдіяльності кімнатних рослин. Валеологічні параметри створення середовища, що сприяє екології людини за допомогою квітів.

Тема 5. Плодові рослини як приклад штучної екологічної системи.

Морфологічні та біологічні ознаки, сорти. Екологічний підхід до вирощування плодових дерев та кущів, особливості агротехніки. Експедиція до НДІ зрошувального садівництва.

Тема 6. Декоративні дерева та кущі півдня України.

Екологічні системи – ліс та парк. Морфологічні та біологічні ознаки рослин. Взаємозв'язки рослин в екологічній системі. Фенологічні спостереження за деревами та кущами. Експедиція до парку.

МОДУЛЬ 3. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРІЧНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

Тема 1. Методика викладання громадянської та історичної освітніх галузей, як педагогічна дисципліна Предмет і завдання дисципліни.

Методи дослідження громадянської та історичної освітніх галузей.

Тема 2. Зміст курсу «Я досліджую світ» у сучасній початковій школі

Мета та завдання громадянської та історичної освітніх галузей. Мета та завдання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Принципи побудови інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 3. Система знань і умінь у шкільному курсі «Я досліджую світ»

Види уявлень та понять з громадянської та історичної освітніх галузей. Методика формування уявлень та понять у курсі «Я досліджую світ».

Тема 4. Характеристика методів викладання громадянської та історичної освітніх галузей. Характеристика методів викладання громадянської та історичної освітніх галузей. Класифікація методів. Наочні методи викладання громадянської та історичної освітніх галузей. Словесні методи викладання громадянської та історичної освітніх галузей: розповідь, бесіда. Практичні методи викладання громадянської та історичної освітніх галузей вправи, дидактична гра природничо-соціального змісту.

Тема 5. Форми вивчення громадянської та історичної освітніх галузей

Урок – основна форма вивчення курсу «Я досліджую світ». Класифікація уроків. Особливості проведення нетрадиційних уроків громадянської та історичної освітніх галузей. Позаурочні форми роботи. Позакласна робота.

Тема 6. Екологічна освіта молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Інноваційний підхід до викладання курсу. Мета сучасної екологічної освіти. Еколого-педагогічна діяльність сучасного вчителя.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Методика навчання дизайну і технологій у початковій школі».

Зміст трудового навчання в початковій школі.

Тема 2. Умови роботи молодших школярів на уроках дизайну і технологій. Формування трудових умінь та навичок у молодших школярів. Вплив вікових особливостей учнів на формування трудових умінь та навичок. Режим роботи та санітарно-гігієнічні вимоги на уроках дизайну і технологій.

Тема 3. Урок – основна форма організації навчальної роботи. Типи уроків дизайну і технологій. Структура уроків дизайну і технологій.

Тема 4. Навчально-матеріальна база. Основні вимоги до організації та обладнання кабінету дизайну і технологій. Зберігання інструментів, матеріалів, готових виробів учнів. Правила внутрішнього розпорядку та техніки безпеки в кабінеті дизайну і технологій.

Тема 5. Методика формування теоретичних знань про властивості паперу та картону. Зміст та коригувально-розвивальне значення роботи з папером та

картоном. Обладнання робочого місця при роботі з папером та картоном. Техніка безпеки при роботі дітей з різучим та колючим інструментом.

Тема 6. Методика формування теоретичних знань про властивості текстильних матеріалів. Зміст та коригувально-розвивальне значення робіт з текстильними матеріалами. Навчання основним прийомам роботи з текстильними матеріалами. Організація робочого місця. Виконання правил техніки безпеки.

Тема 7. Методика формування теоретичних знань про властивості глини, пластиліну та деяких природних матеріалів. Зміст та розвиваюче значення робіт з природними матеріалами, глиною та пластиліном. Навчання основним прийомам роботи з природними матеріалами, глиною та пластиліном. Види робіт з ліплення: рельєфи, об'ємна скульптура. Прийоми ліплення. Обладнання робочого місця.

Тема 8. Методика формування теоретичних знань про властивості деревини та металів. Завдання, зміст, особливості та розвивальне значення робіт з деревиною та металом. Правила техніки безпеки. Навчання основним прийомам роботи з деревиною, дротом, конструктором з металу та деревини.

Тема 9. Поняття електронного курсу з навчання інформатики в початковій школі.

Технологічні підходи до навчання інформатики та вимоги до оформлення електронного курсу в початковій школі.

Тема 10. Створення електронного навчального контенту.

Технології підготовки навчального контенту засобами Google Documents: текст, зображення, таблиці, гіперпосилання. Організація доступу до навчального контенту в мережі Інтернет.

Тема 11. Електронні навчальні матеріали.

Призначення та способи отримання електронних навчальних матеріалів. Комерційні електронні навчальні матеріали. Електронні навчальні матеріали відкритого доступу.

Тема 12. Інформаційні технології при розробці опитувальників та анкет.

Огляд технологій та веб-сервісів для створення, розробки анкет і опитувань засобами Google Forms: типи питань, аналіз відповідей. Технології організації доступу до анкет і опитувань в мережі Інтернет.

Тема 13. Інформаційні технології при створенні навчальних презентацій.

Огляд технологій та веб-сервісів для створення і зберігання навчальних презентацій засобами Google Presentations: формати слайдів, вставка тексту, графічних об'єктів, відеороликів. Технологія організації доступу до навчальних презентацій та публікації їх у мережі Інтернет.

Тема 14. Технології використання інформатики для створення навчальних тестів.

Огляд технологій та веб-сервісів для створення тестів, типів тестових питань

та особливості їх використання та технологія створення тестів засобами GoogleForms і Tables.

Тема 15. Хмарні технології для інформатизації освіти

Вивчення можливостей хмарних технологій. Можливість спільної он-лайн діяльності, обмін інформацією.

Тема 16. Використання Web-технологій в навчальному процесі

Створення та колективне редагування Google-документів: робота з текстовими файлами, електронними таблицями, малюнками, формами. Робота з електронними навчальними бібліотеками.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Учитель фізичної культури – організатор розумного способу життя.

Учитель і учні як суб'єкти процесу фізичного виховання.

Пошук ефективних форм, засобів і методів підготовки шкільного вчителя, створення відповідного навчально-методичного забезпечення.

В основі педагогічної майстерності вчителя фізичного виховання лежать знання предмета викладання (фізична культура) та його методики. Найсуттєвішим у методиці є рівень індивідуальної майстерності педагога.

Виховна діяльність найбільшою мірою виконує інтегральну функцію, бо педагог одночасно виступає фахівцем зі свого предмету, вихователем, практичним психологом, консультантом, наставником і навіть психотерапевтом.

Тема 2. Система фізичного виховання в Україні.

Формування національної системи фізичного виховання школярів. Мета та завдання системи фізичного виховання. Основні риси та принципи системи фізичного виховання.

Основні напрямки у фізичному вихованні: загальна фізична підготовка, професійно-фізична підготовка, спортивна підготовка.

Характеристика основ системи фізичного виховання. Фізичне виховання в Україні – невід'ємна частина виховання. Зв'язок фізичного виховання з розумовим, моральним, естетичним і трудовим. Основні поняття теорії та методики фізичного виховання: «фізична культура», «фізичне виховання», «спорт».

Тема 3. Характеристика засобів фізичного виховання.

Загальна характеристика засобів фізичного виховання. Фізичні вправи як основний та специфічний засіб фізичного виховання. Загальна характеристика фізичних вправ. Причини, що впливають на результативність фізичних вправ. Запис фізичних вправ, їх термінологія. Класифікація фізичних вправ. Добір музичних творів для супроводу виконання фізичних вправ.

Природні сили, гігієнічні чинники в системі засобів фізичного виховання.

Тема 4. Принципи навчання.

Загальні основи навчання і виховання в процесі занять фізичними вправами. Етапи навчання і їх завдання. Визначення поняття (принципи). Методичні принципи. Класифікація принципів навчання.

Тема 5. Методи навчання і виховання. Структура навчання.

Розмаїтість методів у практиці фізичного виховання. Їх характеристика. Класифікація методів навчання: методи використання слова; методи наочного сприйняття; практичні методи навчання. Особливості вибору методів у залежності від етапу структури навчання, поставлених завдань, умов проведення занять. Методичні прийоми. Виховний характер навчання. Виховання морально-вольових якостей у процесі фізичного виховання.

Тема 6. Формування рухових умінь і навичок, їх значення для фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку в т.ч. дітей з особливими освітніми потребами.

Рухові уміння і навички. Характерні ознаки. Фізіологічне обґрунтування. Стабілізація і пластичність навичок. Перенос навичок. Рухова діяльність – необхідна умова правильного росту і розвитку дитячого організму. Критичні періоди у розвитку дитини. Вікові особливості розвитку рухових якостей. Спільні риси занять з фізичного виховання в школі і дошкільних установах.

Тема 7. Аналіз комплексної програми фізичного виховання учнів I-IV класів загальноосвітньої школи.

Завдання фізичного виховання учнів I-IV класів. Структура програми, розташування навчального матеріалу. Характеристика змісту програми. Вимоги до учнів. Наступність програм I, II, III, і IV класів.

Тема 8. Планування та оцінювання фізичного виховання в т.ч. в інклюзивному класі.

Форми організації занять з фізичного виховання в школі. Планування програмного навчального матеріалу на рік та чверть. Особливості планування в залежності від кліматичних умов і умов роботи.

Документи планування: зразковий річний графік розподілу навчального матеріалу, поурочні (робочі) чвертневі плани.

Попередній, поточний та підсумковий контроль роботи з фізичного виховання. Врахування роботи з фізичного виховання в інклюзивному класі.

Тема 9. Урок – основна форма роботи з фізичного виховання в школі.

Типи уроків. Основні частини уроку, їх завдання. Вимоги до сучасного уроку. Підготування вчителя до уроку: постановка загальних і конкретних завдань, складання конспекту, підготовка місць до занять, інвентарю й устаткування. Особливості побудови і проведення уроків у помешканні і на відкритому повітрі, уроків лижного підготування, гімнастики, легкої атлетики, ігрових уроків у

молодших класах школи. Музичний супровід уроків. Основні засоби організації учнів на уроках фізичної культури. Вибір місця вчителем для успішного ведення уроку. Підготовка помічників.

Індивідуальний, диференційований підхід до учнів на уроці. Особливості методики проведення занять з учнями з ослабленим здоров'ям.

Оцінка на уроці. Домашні завдання. Контроль за їх виконанням. Підведення результатів уроку.

Педагогічний аналіз уроку. Схема аналізу. Прийоми визначення і дозування навантаження на уроці. Щільність уроку (загальна і моторна), пульсова крива. Їх співвідношення. Хронометраж уроку.

Особливості структури і проведення уроків у сільській малокомплектній школі, у школах із режимом подовженого дня, закладах інтернатного типу. Виховна спрямованість уроків фізичної культури.

Тема 10. Фізкультурно-оздоровчі заходи у режимі дня молодших школярів в т.ч. в інклюзивному класі.

Форми організації фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня молодших школярів в т.ч. в інклюзивному класі. Гімнастика до занять (вступна). Основні завдання. Особливості організації. Добір фізичних вправ у комплекси. Заміна вправ і зміна комплексів. Вимоги до місць занять, одягу учнів. Особливості музичного супроводу.

Фізкультурні хвилинки і фізкультурні паузи. Основні завдання. Місце на уроках у залежності від віку (класу), розклади, тимчасова періодизація (часу року, дня тижня, початку або закінченні чверті), складності структури навчального матеріалу, що вивчається. Вимоги до їх проведення. Підбір вправ у комплекси.

Організаційне проведення перерв. Основні та специфічні завдання. Особливості організації і проведення. Підбір засобів, їх характеристика.

Тема 11. Позакласна робота з фізичного виховання.

Особливості позакласної роботи з фізичного виховання з молодшими школярами планування та облік позакласної роботи. Гуртки фізичної культури, групи загальної фізичної підготовки, спортивні секції. Організація проведення рухливих ігор на місцевості, туристичному поході, екскурсії та ін. Масові заходи з фізичного виховання. Особливості позакласної роботи в школах з режимом подовженого дня, в закладах інтернатного типу (спортивна година, ігрові заняття).

Тема 12. Позашкільна робота з фізичного виховання.

Зміст роботи з фізичного виховання поза школою, її організація з молодшими школярами в таборах відпочинку, на дитячих оздоровчих майданчиках та ін.

Характеристика основних форм роботи в оздоровчому таборі: ранково-гігієнічна гімнастика, заняття фізичними вправами в загонах та ланка, організація роботи гуртків з загальної фізичної підготовки і занять з окремих видів спорту

(гімнастика, акробатика, аеробіка, легка атлетика). Контроль за успішністю та відвідуванням навчальних занять в школі.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Історія методики викладання образотворчого мистецтва.

З історії розвитку міжпредметних зв'язків.

Тема 2. Сучасні завдання уроку образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.

Основні завдання та принципи інтегрованого навчання та виховання молодших школярів. Системний підхід в інтеграції. Інтегрований підхід у навчанні молодших школярів.

Тема 3. Структура художньо-творчої обдарованості особистості

Філософські (загальнонаукові) передумови. Мистецько-культурологічні передумови. Психологічні передумови. Дидактичні передумови. Художньо-педагогічні передумови.

Тема 4. Методичні засади викладання образотворчого мистецтва в початкових класах.

Технологія проєктивного моделювання уроків. Інтерактивні художньо-педагогічні технології. Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології.

Тема 5. Педагогічні умови опанування образотворчим мистецтвом молодшими школярами т.ч. дітьми з особливими освітніми потребами.

Єдність видів діяльності учнів на уроках мистецтва. Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь».

Тема 6. Урок – основна форма роботи з образотворчого мистецтва

Урок як основна форма організації навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва. Типи, жанри і структура уроків. Форми організації навчальної роботи на уроках образотворчого мистецтва.

Тема 7. Музичне виховання як засіб всебічного гармонійного розвитку особистості.

Актуальність проблеми музично-естетичного виховання молодших школярів. Виховне значення музики як виду мистецтва. Провідні педагогічні ідеї в розвитку музичної педагогіки ХХ ст.

Тема 8. Методика формування музичного сприймання.

Роль розвитку навичок сприйняття музики для музично-естетичного виховання. Формування у молодших школярів навичок слухання музики. Основні етапи та методи формування музичного сприйняття твору.

Тема 9. Хоровий спів.

Особливості хорового співу як виду мистецтва. Робота над формуванням вокально-хорових навичок: співацька постава; співацьке дихання; співацька

дикція; навички звукоутворення.

Методи роботи з учнями по формуванню вокально-хорових навичок.

Тема 9. Музична грамотність.

Суть поняття «музична грамотність». Форми і методи навчання музичної грамоти. Розвиток музично-слухових уявлень і вирішення загальних завдань музично-творчого розвитку учнів. Набуття учнями відомостей з музичної грамоти в процесі музичної діяльності. Стисла характеристика систем і методів викладання сольфеджіо і музичної грамоти.

Тема 10. Гра на дитячих музичних інструментах.

Різновиди дитячих музичних інструментів. Склад оркестру в початковій школі. Навчання гри на хроматичній сопілці.

Тема 11. Музичне виховання на уроках музики в початкових класах, в т.ч. в інклюзивному класі.

Методика музичного виховання в 1 класі. Методика музичного виховання у 2 класі. Методика музичного виховання у 3 класі. Методика музичного виховання у 4 класі. Особливості навчання дітей музики учнів з особливостями психофізичного розвитку.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Сучасні технології вивчення освітньої галузі „Мови і літератури”»

Тема 2. Технології нетрадиційного навчання читання. Використання тренажерів І.З.Постоловського для інтенсифікації навчання читання в період навчання грамоти

Тема 3. Методика роботи зі звуковими моделями слів як підготовка до прочитання слів у звуковий (доабетковий) період (П.С.Жедек)

Тема 4. Інтенсифікаційні системи навчання письма молодших школярів за Є.М.Потаповою та О.Ю.Прищепою; нетрадиційний підхід до розв'язання проблеми красивого та грамотного письма (Є.М.Потапова, С.М.Лисенкова)

Тема 5. Технології нетрадиційного навчання читання. Резерви навчання читання за системою В.М.Зайцева та Т.Т.Федоренка. Розвиток оперативної пам'яті у дітей для підвищення ефективності швидкості читання. Зорові диктанти Т.Т.Федоренка. Вправи для розвитку швидкого читання (за системою І.Г.Федоренка)

Тема 6. Удосконалення навичок читання за системою І.З.Постоловського. Розвиток антиципації як основи швидкісного читання

Тема 7. Елементи літературознавчого аналізу, усвідомлення твору як факту літературної творчості (О.В.Джежелей); прийоми роботи в системі уроків

позакласного читання (О.В.Джежелей, З.Захарчук, М.М.Наумчук, В.О.Сухомлинський)

Тема 8. Формування творчої особистості молодшого школяра засобами методичної системи «Щоденні (5)»

Тема 9. Методика розкриття значення взаємозв'язку знань з фонетики та графіки, орфоепії та орфографії української мови (за А.П.Каніщенко, Л.О.Варзацькою).

Тема 10. Технології розвивального навчання на уроках української мови. Методи навчання орфографії на фонемній основі.

Тема 11. Диференційований підхід до навчання як організація навчального процесу.

Тема 12. Впровадження інтерактивного навчання як специфічної форми організації пізнавальної діяльності учнів. Групова робота на уроках української мови.

Тема 13. Укрупнення дидактичної одиниці П.Ерднієва. Блокова система в початковій школі.

Тема 14. Ігрові технології навчання на уроках мови та читання

Тема 15. Нетрадиційні уроки української мови в початковій школі.

Тема 16. Мовні явища на основі зв'язного тексту як засобу показу учням функціональних можливостей їх у мовленні (за Л.О.Варзацькою).

Тема 17. Використання методу проектів на уроках української мови та літератури.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Загальна характеристика технологій математичної освіти в початковій школі

Поняття педагогічної технології. Структура педагогічної технології: концептуальна основа; змістовна частина навчання; цілі навчання – загальні і конкретні; зміст навчального матеріалу; процесуальна частина – технологічний процес; організація навчального процесу; методи і форми навчальної діяльності школярів; методи і форми роботи вчителя; діяльність вчителя по управлінню процесом засвоєння матеріалу; діагностика навчального процесу. Історичні аспекти педагогічної технології. Головні ознаки педагогічної технології.

Тема 2. Класифікація педагогічних технологій

Класифікація педагогічних технологій за рівнем застосування, за філософською основою, за провідним чинником, за науковою концепцією, за характером змісту і структури тощо. Педагогічні технології початкової школи.

Тема 3. Традиційна педагогічна технологія навчання

Новий етап розвитку галузі „Математика” в рамках нового Державного стандарту початкової освіти. Традиційність сучасної системи навчання. Мета і зміст традиційної системи навчання. Особливості змісту технології. Проблеми та недоліки традиційної системи навчання. Пріоритетні принципи інноваційної діяльності в освіті. Реформування змісту початкової математичної освіти. Особливості побудови уроку математики за традиційною технологією навчання.

Тема 4. Педагогічні технології на основі гуманізації та демократизації педагогічних стосунків

Педагогіка співробітництва. Педагогічний шлях Ш.О. Амонашвілі. Характеристика педагогічної системи Ш.А. Амонашвілі. Особливості змісту і методики. Принципи гуманно особистісної педагогіки. Різновиди уроків у школі, що працюють за методикою Ш.А. Амонашвілі.

Провідні засади педагогічної технології Є.А. Ілліна. Особливості вивчення літератури за педагогічною технологією Є.А. Ілліна.

Технологія співробітництва.

Тема 5. Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Ігрові технології

Ігрові технології навчання. Характеристика ігрових технологій. Різновиди дидактичних ігор. Використання дидактичних ігор в початковій школі. Закордонний досвід активізації ігрової діяльності в навчальному процесі.

Тема 6. Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Технологія проблемного навчання

Особливості технології проблемного навчання. Історія виникнення розвитку проблемного навчання. Особливості проблемного навчання в початковій школі. Методика планування і реалізації проблемного навчання в умовах сучасної загальноосвітньої школи.

Тема 7. Педагогічні технології на основі ефективності організації та управління процесом навчання. Технологія інтерактивного навчання

Цілі і завдання інтерактивного навчання, характерні ознаки. Етапи впровадження системи інтерактивного навчання. Класифікація інтерактивних методів навчання.

Тема 8. Педагогічні технології на основі ефективності організації та управління процесом навчання

Педагогічна технологія С.М. Лисенкової. Особливості перспективно-випереджального навчання з використанням опорних схем при коментованому управлінні. Психологічні чинники реалізації педагогічної технології С.М. Лисенкової. Цільові орієнтації педагогічної технології. Особливості побудови програмного матеріалу з елементами перспективного випередження у навчальному процесі за педагогічною технологією С.М. Лисенкової. Використання опорних

схем на уроках математики.

Диференціація у навчанні. Психолого-педагогічні особливості організації диференційованого навчання в початковій школі. Зовнішня та внутрішня диференціація. Рівні наочності та навченості при поділу учнів на типологічні групи. Технологія рівневої диференціації. Концептуальні положення технології рівневої диференціації. Принципи технології рівневої диференціації. Різновиди технології. Способи диференціювання навчальних завдань на уроках математики.

Технологія програмованого навчання. Інформаційні технології.

Технологія колективного способу навчання

Тема 9. Педагогічні технології на основі методичного удосконалення та дидактичного реконструювання навчального матеріалу

Педагогічна технологія укрупнення дидактичних одиниць П.М. Ерднієва. Гіпотеза оптимізації навчання за педагогічною технологією укрупнення дидактичних одиниць. Технологія укрупнення дидактичних одиниць у педагогічному процесі. Форми, методи і засоби педагогічної технології. Укрупнення дидактичних одиниць під час вивчення математики. Логіка побудови математичного курсу на основі укрупнення дидактичних одиниць П.Ерднієва. Приклади укрупнення дидактичних одиниць на уроках математики.

Реалізація теорії поетапного формування розумових дій (М.Волович).

Тема 10. Системні педагогічні технології

Технологія саморозвитку М.Монтесорі. Історія виникнення і розвитку цієї педагогічної технології. Концептуальні засади педагогічної технології М.Монтесорі. Особливості дидактичного матеріалу. Передумови саморозвитку дітей старшого шкільного і молодшого шкільного віку. Способи взаємодії педагога з дитиною за педагогічною технологією М.Монтесорі.

Вальдорфська педагогіка Р.Штейнера. Етапи розвитку даної педагогіки. Концептуальні засади. Історія становлення і розвитку Вальдорфських шкіл. Дидактичні аспекти і виховна парадигма. Особливості устрою і функціонування Вальдорфської школи.

Тема 11. Технології розвивального навчання

Загальні основи технології розвивального навчання. Дидактичні засади технології. Методичне забезпечення технології розвивального навчання. Передумови впровадження даної технології у освітній процес початкової школи.

Система розвивального навчання Л.В. Занкова. Історія створення технології розвивального навчання. Дидактичне й методичне забезпечення технології розвивального навчання. Особливості курсу математики І.Аргинської. Технологічний підхід до вивчення математичних питань.

Особливості технології розвивального навчання Д.Б. Ельконіна – В.В. Давидова. Історія створення технології розвивального навчання Д.Б.

Ельконіна – В.В. Давидова. Психологічні засади технології розвивального навчання Д.Б. Ельконіна – В.В. Давидова. Педагогічний зміст технології розвивального навчання Д.Б. Ельконіна – В.В. Давидова. Особливості підручників з математики Е.Александрової, Г.Захарової. Особливості методичних підходів. Логіка побудови курсу математики.

Тема 12. Технології розвивального навчання. Педагогічна технологія «Росток» Розвиток особистості учня засобами математики в педагогічній системі «Росток». Концептуальні основи програми «Росток» Т. Пушкарьової. Загальна характеристика курсу «Математика» Л. Петерсон. Змістово-технологічні особливості курсу. Етапу формування математичного знання.

Тема 13. Проектна технологія
Особливості проектної технології.

Тема 14. Технологія розв'язування винахідницьких задач (ТРВЗ)
Зміст поняття «винахідницька задача». Особливості методики ТРВЗ. Організація процесу постановки і розв'язування задач. Подолання протиріч – суть розв'язання задач. Методичні засади формування вмінь РВЗ. Подолання ПІ під час РВЗ. Асоціативні методи пошуку технічних розв'язків. Неалгоритмічні методи систематичного пошуку. Алгоритмічні методи пошуку нових технологічних розв'язок.

Тема 15. Технологія І.З. Постоловського. Усний рахунок у початкових класах
Особливості усного рахунку та його значення під час навчання математики у початкових класах. Зв'язок усних обчислень з письмовими. Організація проведення усних вправ на уроці математики та його контроль. Методика використання загальної таблиці І.З. Постоловського для розв'язування задач на чотири арифметичні дії. Методика використання спеціальних таблиць та тренажерів І.З. Постоловського для автоматизації навички усного рахунку.

Тема 16. Технологія розвитку критичного мислення
Визначення поняття «критичне мислення». Етапи уроку критичного мислення. Особливості структурування уроку розвитку критичного мислення. Стратегії критичного мислення: кубування, сенкан, гронування, М-схема, ажурна пилка, аукціон, дерево рішень, світлофор та ін.

Тема 17. Навчально-педагогічна технологія «Інтелект України»
Особливості авторської програми «Інтелект України». Мета і завдання проекту.

Тема 18. Навчальна технологія «На крилах успіху». Нова українська школа

Тема 19. Технології навчання математиці на основі розв'язання задач

Психологічні передумови активізації технології навчання математиці на основі розв'язання задач. Методичне забезпечення технології навчання математиці на основі розв'язання задач. Шляхи активізації технології навчання математиці на

основі розв'язання задач.

Тема 20. Технологія М.О. Зайцева.

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Інноваційні процеси в системі початкової освіти

Новий зміст початкової освіти. Компетентнісний підхід у змісті початкової освіти, формування компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві. Структура нової початкової школи. Організація освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу: інтегровано-предметна основа з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи); інтегровано-предметна основа у другому циклі (3-4 класи).

Тема 2. Технологія розвитку критичного мислення

Прийоми розвитку критичного мислення молодших школярів: методи Сенкан («п'ятирядок»), «Кола Вена», «Мозковий штурм», «Гронування», «Асоціативний куц», стратегія «Кубування». Технологія Fishbone. Прийом «Ромашка Блума». Стратегія «Шість капелюхів». Інноваційний метод Шести капелюхів Мислення Едварда де Боно. Ідея паралельного мислення. Переваги методу шести капелюхів. Методика роботи з капелюхами.

Тема 3. Формування творчої особистості молодшого школяра засобами методичної системи «Щоденні 3 (5)».

Методична система «Щоденні 3 (5)»(Daily 3 (5)). Організація освітньої діяльності молодших школярів за технологією «Щоденні 3(5)».

Тема 4. Медіаграмотність.

Медійний простір: історія розвитку. Впровадження медіаосвіти в освітньо-виховний процес початкової школи. Інтеграція медіаосвіти в шкільні предмети початкової школи. Види медіа в початковій школі. Інтернет мережа – сучасний інформаційний простір. Створення медіатекстів у початковій школі.

Тема 6. Скрайбінг як педагогічна інновація

Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу. Походження методу скрайбінг. Види скрайбінгу: скрайбінг-презентація та відеоскрайбінг. Скрайбінг-презентація в початковій школі, її ефективність використання в навчальному процесі. Основні аспекти роботи зі скрайбінг-презентацією: навички візуалізації, вміння працювати зі схемами, навички спілкування з аудиторією. Етапи створення скрайбінгу: складання плану презентації, аналіз, візуалізація, таймінг.

Тема 7. Технологія інтерактивного навчання в початковій школі.

Інтерактивне навчання. Класифікація інтерактивних методів навчання. Інтерактивні методи навчання в ЗЗСО. Інтерактивні технології навчання у початковій школі.

Тема 8. Впровадження інтегрованого підходу в освітній процес початкової школи.

Зміст базових понять проблеми інтеграції змісту навчання. Способи інтеграції змісту навчального матеріалу в практиці роботи вчителя початкових класів. Технологія проведення інтегрованих уроків у початковій школі.

Тема 9. Методика «Шість цеглинок» в системі початкової освіти.

Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методика компетентнісного навчання «Шість цеглинок». Навчання через гру. Роль учителя під час використання шести цеглинок в урочний і позаурочний час. Основні правила роботи з LEGO.

Тема 10. Ранкова зустріч в початкових класах.

Ранкова зустріч в системі початкової освіти. Значення ранкових зустрічей. Створення спільноти для відчуття приналежності, зворотний зв'язок у спільнотах. Розвиток навичок спілкування. Розвиток соціальних навичок. Створення позитивного настрою під час проведення ранкової зустрічі. Основні компоненти ранкової зустрічі: вітання, групове заняття, обмін інформацією, щоденні новини. Планування ранкової зустрічі. Створення правил класу.

Тема 11. Лепбук як новітній спосіб організації навчальної діяльності.

Лепбук як нова форма організації пізнавальної активності дітей та їх самостійності. Значення лепбука в початковій школі. Різновиди лепбуків. Види лепбуків за формою та призначенням. Виготовлення лепбука. Застосування лепбука в початковій школі.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 1. Основні аспекти розвитку процесу інтеграції предметів

- актуальність вивчення предметів в інтеграції.
- інтеграційні тенденції сучасності.
- інтеграція в початковому навчанні.
- з історії розвитку міжпредметних зв'язків.
- системний підхід в інтеграції

Тема 2. Інтегрований підхід у навчанні і вихованні молодших школярів

– основні завдання та принципи інтегрованого навчання та виховання молодших школярів

- інтегрований підхід у навчанні молодших школярів

Тема 3. Передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті

- філософські (загальнонаукові) передумови
- мистецько-культурологічні передумови
- психологічні передумови

- дидактичні передумови.
- художньо-педагогічні передумови

Тема 4. Функції, принципи та педагогічні умови навчання загальної мистецької освіти

- предметно-інтегративний підхід до мистецької освіти
- функції мистецької освіти
- принципи загальної мистецької освіти
- мета і завдання
- базові компетентності

Тема 5. Зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»

- зміст і структура програми «Мистецька освітня галузь»;
- мистецький тезаурус як фактор інтеграції

Тема 6. Загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецтва в контексті художньої дидактики

- технологія проєктивного моделювання уроків
- типи, жанри і структура уроків
- художньо-педагогічна драматургія
- єдність видів діяльності учнів на уроках мистецтва

Тема 7. Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва

- сутність педагогічної технології
- інтегративні художньо-педагогічні технології

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Children With Disturbances in Sensory Processing: A Pilot Study Examining the Role of the Parasympathetic Nervous System / Roseann C. Schaaf, Lucy Jane Miller, Duncan Seawell, Shannon O'Keefe // American Journal of Occupational Therapy, July/August 2013, Vol. 57. P. 442-449.
2. Isaacs P. Sensory issues and autism: an insider's guide / P. Isaacs. – Електроний ресурс <https://senmagazine.co.uk/articles/articles/senarticles/an-insider-s-guide-to-sensory-issues-and-autism>
3. Sailor Williard, Skrtic Thomas. American education in the post modern era. Integrating school restructuring and special education reform. Orlando, 2015. Pp.214-236.
4. Барбашова І. Дидактика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., випр., допов. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2019. 228 с.
5. Березюк О.С. Етнопедagogіка: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 172 с.
6. В.М. Галузьяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузьяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. Вінниця, «Планер». 2012. 400с.
7. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки: підручник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 548 с.
8. Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні : підручн. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 519 с.
9. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 4-те вид., стереотип. К.: Академвидав, 2019. 616 с.
10. Гільберг Т.Г. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 кл. закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. К.: Генеза, 2019. 256с.
11. Губерський Л.В. Людина і світ: підручник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Т-во «Знання», КЦЩ, 2019. 349с.
12. Демченко О. П. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод. посіб. [для викладачів історії педагогіки, на допомогу студ. пед. ВНЗ під час самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до семінарських і практичних занять] / Олена Петрівна Демченко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2019. 432 с.
13. Державний стандарт початкової освіти. (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
14. Дидактика: теорія і практика: навч.-метод. посіб./ О. С. Березюк, О. М. Власенко. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2019. 211 с.

15. Дубяга С. М. Педагогічні технології в початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. напряму підготовки “Початкова освіта”. Мелітополь: МДПУ, 2019. 160 с.
16. Елькін М.В. Історія педагогіки: [навчально-методичний посібник до самостійного вивчення дисципліни] / М.В.Елькін, М.М.Головкова, А.А.Коробченко. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2019. 204с.
17. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П.Наволокова. Х.: Вид. група «Основа», 2019. 176 с.
18. Завгородня Т.К. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник / Т.К.Завгородня, Л.М.Прокопів, І.В.Стражнікова. Івано–Франківськ, 2019. 160с.
19. Зайченко І.В. Історія зарубіжної педагогіки. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім Слово, 2019. 624 с.
20. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. 3-тє вид., перероб. та допов. К.: Ліра-К, 2016. 608 с.
21. Закон України «Про молодіжні і дитячі громадські організації». К. 2019. 8с.
22. Закон України «Про позашкільну освіту» // Робоча книга вихователя. Випуск 1. / Уклад. О.І.Тимчишин, В.І.Урський. Тернопіль: ТОІППО. 2019. 300 с. С.24-40.
23. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». К. 2019. 32 с.
24. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упорядн. Стребна О.В., Соценко А.О. Х.: Вид. група «Основа», 2015. 176с.
25. Каменєва Т. М. Теоретичні основи навчання: навч.-метод. посіб. Київ: МНУЦ, 2018. 282 с.
26. Каніщенко А. П. Вивчення прислівника у початкових та середніх класах: [дидактичний матеріал] / А.П.Каніщенко, Н.О.Будна. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 96 с.
27. Каніщенко А.П. Прикметник. Збагачення активного словника молодших школярів: [дидактичний матеріал, 1-4 класи] / А.П.Каніщенко, Н.О.Будна. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 112 с.
28. Каніщенко А.П. Дієслово. Розвиток навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів: [дидактичний матеріал, 1-4 класи] / А.П.Каніщенко, Н.О.Будна. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 120 с.
29. Каніщенко А.П. Іменник. Розвиток навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів: [2-4 класи] / А.П.Каніщенко, Г.В.Семеренко, Н.О.Будна. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 136 с.
30. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Технології вивчення галузі «Мова і література»/ А.П.Каніщенко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. – 160 с.

31. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі» (розділи «Методика вивчення мовної теорії», «Методика розвитку усного та писемного зв'язного мовлення») / А.П.Каніщенко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. – 176 с.
32. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі». Книга 2 (розділи «Методика навчання грамоти», «Методика літературного читання») / А.П.Каніщенко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. – 256 с.
33. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання. Навч. посібник. – К.: Навч. книга – Богдан, 2019. – 280 с.
34. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді / Інформаційний збірник та коментарі МОН України. 2019. № 8. С. 87-95.
35. Короткий словник актуальних педагогічних термінів/упоряд. Флегонтова Н. М. Київ: КНУТД, 2019. 55 с.
36. Крамаренко А. М. Сучасні технології ознайомлення молодших школярів з об'єктами природи: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2019. 354 с.
37. Крамаренко А.М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство» : навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2019. 394с.
38. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі : навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2019. 223 с.
39. Левківський М. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб / М.В.Левківський, Д.І.Пашенко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 377 с.
40. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». К. : Видавничій Дім «Слово», 2019. 248 с.
41. Луцан Н. І. «Людина і світ» в інноваційних педагогічних технологіях : навч. посіб. К. : Видавничий Дім «Слово», 2019. 184 с.
42. Максименко В. П. Дидактика: курс лекцій: навч. посіб. Хмельницький: ХмЦНП, 2019. 227 с.
43. Малафійк І. В. Дидактика новітньої школи: навч. посіб. Київ: Слово, 2019. 632 с.
44. Масол Л.М. НУШ: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 кл. на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посібник / Л.М. Масол. К.: Генеза, 2020. 160с.
45. Мелаш В.Д. Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальності 013.Початкова освіта. Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 94 с.
46. Мелаш В.Д. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації екологічної освіти

для сталого розвитку: навчально-методичний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького. 2019. 205 с. (Серія «Екологічна освіта для сталого розвитку»).

47. Мелаш В.Д., Молодиченко В.В., Олексенко Т.Д. Навчальні практики з методик викладання природознавства, біології, екології. Мелітополь: Видавничий будинок МДПУ. 2019. 332 с. (Серія «Екологічна освіта для сталого розвитку»).
48. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посіб. для вчителів / Л.Масол [О.Гайдамака, Е.Белкіна та ін.]. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
49. Методика навчання української мови в початковій школі: [навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / За наук, ред. М. С. Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2019. 364 с.
50. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство / укл. В.Д. Мелаш. Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2018. 104 с.
51. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Сучасні технології вивчення галузі «Природознавство» / укл. В.Д. Мелаш. Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2017. 84с.
52. Молодиченко В.В., Олексенко Т.Д., Мелаш В.Д. Краеведческий подход к экологическому образованию на юге Украины: учеб. пособ. Saarbrucken, Deutschland / Германия: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. 109 с.
53. Москаленко А.М. Історія вітчизняної педагогіки: навч. посіб. / А. М. Москаленко. К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. 303 с.
54. Національний освітній глосарій: вища освіта. Вид. 2-ге, перероб. і допов./за ред. В. Г. Кременя. Київ: Плеяди, 2019. 100 с.
55. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. К.: Літера ЛТД, 2019. 160 с.
56. Нова українська школа: поради для вчителя/ під заг. ред. Бібік Н. М. К.: Плеяди, 2019. 206 с.
57. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи: додаток до наказу МОН України від 19.08.2016 № 1009. URL: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-%D1%96.pdf> (дата звернення: 27.08.2020).
58. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / За ред. О.Пехоти. К., 2012.
59. Основи викладання мистецьких дисциплін.: Навчальний посібник / Загальна редакція О. Рудницької. К.: АПН України. 2018. 168с

60. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274с.
61. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 228 с.
62. Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF> (дата звернення: 27.08.2020).
63. Про затвердження Примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи: Наказ МОН України від 13.02.2018 № 137. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-pereliku-zasobiv-navchannya-ta-obladnannya-navchalnogo-i-zagalnogo-priznachennya-dlya-navchalnih-kabinetiv-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 27.08.2020).
64. Про освіту: Закон України від 24.06.2020 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
65. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 27.08.2020).
66. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80> (дата звернення: 27.08.2020).
67. Професійне мовлення вчителя. Короткий словник термінів/уклад. Ходанич Л. П., Палько Т. В. Ужгород, 2018. URL: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html> (дата звернення: 27.08.2020).
68. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012. 640 с.
69. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах. К.: Освіта, 2017.
70. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Грамота, 2019. 504 с.
71. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю., Осьмук Н. Г., Чистякова І. А. П69 Практикум з історії педагогіки: навч.-метод.посіб. [для студ. закл. вищої освіти]. Вид 4-те, доповнене й перероблене. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2019. 165 с.
72. Словник базових понять з курсу «Педагогіка»: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 2-ге, доп. і перероб./уклад. О. Є. Антонова. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2019. 100 с.

73. Словник термінів і понять з дисципліни «Загальні основи педагогіки» та «Дидактик» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності «Початкова освіта» /уклад. К. І. Гоцуляк. Івано-Франківськ: ПНУ ім. Василя Стефаника, 2018. 38 с.
74. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. 1–2 клас (розроблена під керівництвом О. Я. Савченко). URL:
75. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. 3–4 клас (розроблена під керівництвом О. Я. Савченко). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf> (дата звернення: 27.08.2020).
76. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід: навч.-метод. посіб. / Л.І. Прохоренко та ін. Х.: Ранок, 2020. 160 с.
77. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навч. посіб. для студ. пед. спец. Київ: Кондор, 2014. 390 с.
78. Хрестоматія з історії педагогіки / [за заг. ред. чл.-кор. НАПН України, д-ра пед. наук, проф. А. В. Троцко]. [в 2-х т.]. Харків: ХНАДУ, 2011.Т. 2. 524 с.
79. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 238 с.
80. Чепіль М. М., Дудник Н. З. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2019. 224 с.
81. Шаповалова Т.Г., Мелаш В.Д., Ковальчук К.І. Гармонізуюча енергетика природи: навчально-методичний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2019. 324 с. (Серія: «Екологічна освіта для сталого розвитку»).
82. Шевнюк О.Л. Теорія і практика мистецької освіти майбутніх учителів у вищій школі. / О.Л.Шевнюк К.: НПУ, 2019. 555 с.